

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005161

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шафоренко Ігор Юрійович

2. Ihor Y. Shaforenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: менеджмент

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: системи штучного інтелекту

Місце роботи здобувача: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15999

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 20.53, 06.39.41

Тема дисертації:

1. Механізми формування екстрених управлінських рішень у галузі ІТ в умовах невизначеності.
2. Mechanisms for Forming Emergency Management Decisions in the IT Sector under Conditions of Uncertainty

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено розвитку теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування екстрених управлінських рішень у галузі інформаційних технологій в умовах невизначеності. Актуальність дослідження зумовлена розвитком цифрової економіки, посиленням технологічної залежності бізнес-процесів від інформаційних систем та необхідністю забезпечення безперервності діяльності ІТ-компаній за високого рівня ризику, кіберзагроз, технічних збоїв, кадрових обмежень та інших кризових чинників. Узагальнено наукові підходи до трактування понять «управлінське рішення», «екстрене управлінське рішення», «невизначеність», «ризик» та «інструменти управління рішеннями». Встановлено обмеженість класичних підходів, що передбачають достатність інформації, стабільність середовища та прогнозованість наслідків, для діяльності сучасних ІТ-компаній, які потребують швидкого реагування за інформаційної неповноти. Удосконалено дефініційні контури екстрених інструментів управління рішеннями в ІТ як інтегрованої адаптивної системи інформаційно-аналітичних, алгоритмічних, організаційних, комунікаційних і кібербезпекових механізмів, пов'язаних із цифровою

інфраструктурою підприємства. Такий підхід охоплює виявлення загроз, формування й оцінювання альтернатив, вибір та реалізацію рішення і його подальше коригування. Удосконалено концептуальний механізм екстреного управлінського реагування, що поєднує стратегічний та оперативний рівні управління і включає моніторинг середовища, ідентифікацію ризиків, формування альтернатив, вибір управлінських дій, оцінювання результативності та організаційне навчання. Механізм забезпечує накопичення досвіду кризового реагування та його трансформацію в нові організаційні компетентності. Визначено чинники ефективності екстрених управлінських рішень: якість інформаційного забезпечення, компетентність і стресостійкість персоналу, доступність ресурсів, технологічна готовність та здатність організації до адаптивного мислення. Обґрунтовано необхідність поєднання цифрових систем підтримки рішень, аналітичних даних, експертного оцінювання і практичного досвіду керівників. Удосконалено поведінкову модель прийняття рішень працівниками ІТ-сфери, яка враховує людський фактор та його інформаційну підтримку. Досліджено функціонування ІТ-компаній України в умовах воєнного стану. Встановлено, що основними критеріями екстреного управлінського вибору є мінімізація ризиків, достовірність інформації, автономність дій, доступність ресурсів і безперервність критичних процесів. Доведено, що швидкість реакції має оцінюватися разом з інформаційною достовірністю, доцільністю рішення та рівнем потенційних ризиків. Удосконалено методичний підхід до моделювання управлінських рішень в ІТ, який враховує цифрову зрілість, технологічну гнучкість, рівень кіберризиків, інформаційну забезпеченість та екстремність ситуації. Підхід дає змогу комплексно оцінювати кризову подію, визначати алгоритм реагування та підвищувати адаптивність управлінських дій. Розроблено авторську модель FAST-R формування екстрених управлінських рішень, що передбачає оцінювання критичності ситуації, пріоритизацію альтернатив, інтеграцію інформаційного, ресурсного, організаційного і технологічного забезпечення, використання цифрових інструментів підтримки рішень та адаптивне коригування дій. Модель формує цілісний процес від виявлення кризової ситуації до реалізації рішення й оцінювання його результативності. Практичне значення результатів полягає у можливості застосування запропонованих положень керівниками ІТ-підприємств, підрозділами кризового управління та інформаційної безпеки для розвитку систем екстреного реагування, ризик-менеджменту, забезпечення безперервності бізнес-процесів і стійкості цифрової інфраструктури.

2. The dissertation develops theoretical and methodological provisions and practical recommendations for improving the mechanisms of emergency management decision-making in the information technology sector under uncertainty. The relevance of the research stems from the growth of the digital economy, increasing technological dependence of business processes on information systems, and the need to ensure the continuity of IT companies amid high risks, cyber threats, technical failures, personnel constraints, and other crisis factors. Scientific approaches to interpreting “management decision”, “emergency management decision”, “uncertainty”, “risk”, and “decision management tools” are generalized. The limitations of classical approaches based on sufficient information, environmental stability, and predictable consequences are established for modern IT companies that require rapid responses under incomplete information. The conceptual scope of emergency decision management tools in IT is improved by defining them as an integrated adaptive system of information and analytical, algorithmic, organizational, communication, and cybersecurity mechanisms connected with the enterprise’s digital infrastructure. This approach covers threat detection, development and evaluation of alternatives, decision selection and implementation, and subsequent adjustment. A conceptual mechanism for emergency management response is improved by combining strategic and operational management levels. It includes environmental monitoring, risk identification, development of alternatives, selection of managerial actions, performance evaluation, and organizational learning. The mechanism enables crisis-response experience to be accumulated and transformed into new organizational competencies. The factors affecting emergency decision effectiveness are identified: information quality, personnel competence and stress resilience, resource availability, technological readiness, and organizational capacity for adaptive thinking. The need to combine digital decision support systems, analytical data, expert assessment, and managers’ practical experience is substantiated. A behavioral decision-making model for IT employees is improved by incorporating the human factor and its information support. The functioning of Ukrainian IT companies under martial law is examined. The primary criteria for

emergency managerial choice are determined as risk minimization, information reliability, autonomy of action, resource availability, and continuity of critical processes. Response speed should be evaluated together with information reliability, decision feasibility, and potential risk. A methodological approach to modeling management decisions in IT is improved by considering digital maturity, technological flexibility, cyber-risk level, information availability, and the urgency of the situation. The approach enables a comprehensive assessment of a crisis event, selection of an appropriate response algorithm, and greater adaptability of managerial actions. The author's FAST-R model for forming emergency management decisions is developed. It includes assessing situation criticality, prioritizing alternatives, integrating information, resource, organizational, and technological support, using digital decision-support tools, and adaptively adjusting managerial actions. The model creates a coherent process from crisis detection to decision implementation and performance evaluation. The practical significance of the results lies in their application by IT enterprise managers, crisis management and information security units to develop emergency response and risk management systems, maintain business-process continuity, and strengthen digital infrastructure resilience.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0126U000988, 0122U201108

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Shaforenko I., Zaika S. Optimization of the stages of accepting administrative decisions to minimize the impact of uncertainty. Exploring the digital landscape: Interdisciplinary perspectives: monograph / edited by Olha Blaha, Iryna Ostopolets. Katowice: The University of Technology in Katowice Press, 2024. P. 50–62. ISBN 978-83-969890-9-3.
2. Shaforenko I. Transformation of decision-making in the IT sphere with the help of artificial intelligence. Heritage of European science. Monographic series «European Science». Book 47. Part 2. 2026. P. 277–290. ISBN 978-3-98924-138-1
3. Шафоренко І.Ю. Система підтримки прийняття рішень (СППР) як інструмент управління рішеннями в галузі ІТ в умовах невизначеності. Наука і техніка сьогодні. 2023. № 3(17). С. 175–188. Фахове видання (кат. Б)
4. Шафоренко І.Ю. Моделювання процесів прийняття управлінських рішень в галузі ІТ в умовах невизначеності. Актуальні питання 14 у сучасній науці. 2023. № 4(10). С. 56–69.
5. Шафоренко І.Ю. Механізм розробки управлінських рішень в антикризовому менеджменті ІТ-організації. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 5(19). С. 159–168. Фахове видання (кат. Б)
6. Zaika S., Shaforenko I. The essence and classification of management decisions: theoretical and methodological aspect. Three Seas Economic Journal. 2024. Vol. 5, № 1. P. 62–68. Фахове видання (кат. Б)
7. Shaforenko I. Methods of making management decisions under conditions of uncertainty. International Scientific Journal «Internauka». Series: «Economic Sciences». 2025. Vol. 1, № 3(95). P. 146–151.
8. Shaforenko I. Use of digital technologies for making emergency management decisions in conditions of uncertainty. Economic space. 2025. № 199. P. 134–138. Фахове видання (кат. Б)
9. Шафоренко І.Ю. Комплексна система оцінювання механізмів прийняття екстрених управлінських рішень в галузі ІТ в умовах невизначеності. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. Т. 344, № 4. С. 540–546.

- 10. Шафоренко І.Ю. Основні види управлінських рішень ІТ-компаній і особливості процесу їх прийняття в умовах невизначеності. Матеріали IV Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах шокових збурень», 30–31 березня 2023 р. Національний університет «Львівська політехніка». Львів. С. 106–108.
- 11. Шафоренко І.Ю. Сучасні аспекти прийняття рішень з управління бізнес-процесами ІТ підприємства. Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів», 19–20 квітня 2023 р. Черкаський державний бізнес-коледж. Черкаси. С. 184–186.
- 12. Шафоренко І.Ю. Алгоритм прийняття управлінських рішень в умовах ризику і невизначеності. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем», 20–21 квітня 2023 р. Державний біотехнологічний університет. Харків. С. 318–322.
- 13. Шафоренко І.Ю. Impact of uncertainty on decision-making processes in technological project management in the IT industry. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р. Полтавський державний аграрний університет. Полтава. С. 762–764
- 14. Шафоренко І.Ю. Key aspects of the emergency administrative decision-making process in the IT industry. Актуальні проблеми та перспективи 16 розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 2 листопада 2023 р. Державний біотехнологічний університет. Харків. С. 47–48.
- 15. Zaika S., Shaforenko I. Conceptual approaches to administrative decision-making. Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Ломжа – Харків, 14 березня 2024 р. / за наук. ред. I. Źuchowski, Z. Sharlovych, O. Dudnyk. Вид-во: MANS в Ломжі. Ч. 1. 2024. С. 189–196.
- 16. Шафоренко І.Ю. Методи та інструменти оптимізації прийняття рішень в умовах динамічного середовища. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем», 21–22 березня 2024 р. Державний біотехнологічний університет. Харків. С. 583–585.
- 17. Шафоренко І.Ю. Візуалізація даних як інструмент оптимізації прийняття рішень у сфері інформаційних технологій. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми теорії і практики бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й оподаткування в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку», 24 жовтня 2024 р. Подільський державний університет. Кам'янець-Подільський. С. 216–217.
- 18. Шафоренко І.Ю., Заїка С.О. Експертна аналітика як основа обґрунтування управлінських рішень. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 30 жовтня 2024 р. Полтавський державний аграрний університет. Полтава. С. 1331–1332.
- 20. Шафоренко І.Ю. Розвиток інтелектуальних систем підтримки ухвалення рішень в ІТ-сфері. Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи: збірник матеріалів II-ї науково-практичної конференції за міжнародною участю / за наук. ред. О.В. Чепелюк, В.Д. Філіппової, В.М. Демченка. Хмельницький: ХНТУ, 2025. Том 1. С. 519–522.
- 21. Шафоренко І.Ю. Механізми формування екстрених управлінських рішень в галузі ІТ в умовах невизначеності. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті проф. Г.Є. Мазнева), 06–07 березня 2025 р. Державний біотехнологічний університет. Харків. Ч. 2. 2025. С. 428–431.
- 22. Шафоренко І.Ю. Комплексна система оцінювання механізмів прийняття екстрених управлінських рішень в галузі ІТ в умовах невизначеності. Матеріали 4 Міжнародної науково-практичної конференції «Advanced Technologies in Scientific Research», 13–15 травня 2026 р., Роттердам, Нідерланди. International Scientific Unity. 2026. С. 508–511.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0126U000988, 0122U201108

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міненко Софія Іванівна

2. Sofiia I. Minenko

Кваліфікація: д.філософ, доц., 073

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крюкова Ірина Олександрівна

2. Iryna O. Kriukova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0577-6364

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=zC0zPh0AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493008

Місцезнаходження: вул. Канатна, Одеса, 65039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 000kkaz97

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ревенко Олена Вікторівна
2. Olena Revenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0110-7291

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сагачко Юлія Миколаївна
2. Yuliia M. Sahachko

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0168-266X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденко Сергій Валентинович
2. Serhii V. Rudenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2874-1957

Додаткова інформація:

